Ե. ՏԱՐԻ 1451 ԹԻՒ ՀԱՅՈՑ 4330 ՍԱՀՄԻ 25 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1888 10 ՌԵՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԵՒ ԱՄ ԻՆՉ ՈՐ ԽԱՅԻ ԴԻՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԼԵ ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده ارولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան գինը տարուան	160
» » վեցամսեայ »	80
» » եռամսեայ »	40
Գաւառաց » Տարեկան »	200
» » Վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս գրկուած յօդուածոց համար ծախքը հրատարակութեան վրայ է։ Խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՁԵՂՉ ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Նկատելով որ Օսմանեան Թղթատարական Վարչութեան նոր կարգադրութեանց շնորհիւ գաւառային սակագինք չափաւորուած են, եւ փափաքելով նոր դիւրութիւն մ'ընծայել մեր գաւառայի բաժանորդաց, ներկայ Նոյմ. 1էն սկսող տարեկան բաժանորդագրութիւններէն 40 ղրուշ զեղչած ենք, ուրով «Արեւելք»ի գաւառային տարեկան բաժնեգինն է այսուհետեւ տասն մեճիտ եւ վեցամսեայն հինգ մեճիտ։

Այս առթիւ կը յիշեցնենք թէ գաւառներէն լրագիր խնդրողներ իրենց յանձնարարութեան հետ միասին բաժնեգինն ալ կանխիկ պէտք է ղրկեն։ Այս պայմանին հակառակ յանձնարարութիւնք չեն գործադրուիր։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ Ե ԱՓՐԻԿԷ

Ի Քոլոնը վերջին օրերս մեծ ժողով մը տեղի ունեցաւ, յորում որոշումներ քուէարկեցան՝ Ափրիկէի մէջ գերեաց տուրեւառը ջնջելու պէտքին վրայ պնդող։ Այս որոշումնք հաղորդուեցան Պիզմարք Իշխանին, որ պատասխան մը գրեց, յորում կ'ըսէ.

«Գերմանիոյ կայսերական կառավարութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր կ'աշխատի համաձայնութիւն մը գոյացընել շահակից Տէրութեանց հետ, գերեաց տուրեւառին դէմ ազդուագոյն միջոցներ ձեռք առնելու նպատակաւ, եւ այս մասին ամենէն առաջ կը բանակցի անգլիական կառավարութեան հետ։ Կը յուսանք թէ ի մօտոյ սոյն բանակցութիւնք հիմ պիտի լինին համանման բանակցութիւններ կատարելու Իտալիոյ եւ Փորթուգալի կառավարութեանց հետ, որք նմանապէս շահակից են Ափրիկէի Արեւելեան եզերաց վրայ, ինչպէս այն ամեն Տէրութեանց հետ որք ստորագրեցին Քոնկոյի Տէրութիւնն հաստատող Դաշնագիրը։»

Պիզմարք Իշխանին այս որոշ յայտարարութիւնէն ալ կ'երեւի, ինչպէս իմացուեցաւ Լորտ Սալզպըրիի բանախօսութենէն, թէ եւրոպեան Տէրութիւնք չեն ստնեն վճռական գործողութեանց պիտի սկսին՝ մահացու հարուած մը տալու համար ափրիկեան գերեվաճառի նողկալի չարեաց։

ՖՐԱՆՍԱ, ԻՏԱԼԻԱ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ կառավարական մամուլը դժգոհութեամբ կը տեսնէ որ Վիւրթեմպերկի Թագաւորը Նիսի ֆրանսական քաղաքն ընտրած է ձմեռն անցունելու համար։

Պեռլինի Զայթունկ գիտել կու տայ թէ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ յարաբերութեանց արդի վիճակին մէջ, Վիւրթեմպերկի Թագաւորին ի Նիս ներկայութիւնը կրնայ վտանգ մը յառաջ բերել, եւ խորհուրդ կու տայ Թագաւորին՝ երթալ բնակիլ Իտալիոյ ծովեզերեայ քաղաքի մը մէջ, քանի որ Իտալիա ունի Նիսի չափ բարեխառն օդ վայելող ծովեզերեայ քաղաքներ։

— Աւստրեան կառավարութիւնը գրաւեր է Վիէնէ Թակպլաթ լրագրին մէկ վերջին թիւն, որ «Պատկերամարտութիւն» խորագրին ներքեւ սրախօս յօդուած մը կը պարունակէր, հեգնելով Պեռլինի կառավարութեան հրատարակած արգելքը Ֆրետերիկ Գ. կայսեր լուսանկարներուն խանութներու մէջ ի ցոյց դրուելուն դէմ։

— Որովհետեւ Իտալիոյ Երեսփոխանութեան մէկ մասն հակառակ է պատերազմական նախարարութեան ծախուց աւելնալուն, Հռոմայ կառավարական լրագիրք Ֆրանսայի հետ պատերազմ մը մօտալուտ ցուցնող աժաբեկիչ յօդուածներ կը հրատարակեն՝ դիւրացնելու համար զինուորական նոր վարկերուն քուէարկումը։ Քօռրիէրէ տը Ռօմ անուամբ Հռոմայ մէջ հրատարակուիլ սկսած ֆրանսերէն նոր թերթ մը կը գրէ թէ Ֆրանսայի դէմ Իտալիոյ գանգատներն երեւակայական են, եւ թէ Իտալիա պէտք է համակրութիւնն Ֆրանսայի կողմէ գրաւել։

ՌՈՒՍԻԱ

Անցեալ օր հեռագիր մը հրատարակեցինք, ծանուցանող թէ Պեռլինի մէջ որտալ...գութիւն պատճառեր է Լեհաստանի կուսակալ եւ հրամանատար Կուրքօ զօրավարին մէկ ճառը, զոր արտասաներ է ի Վարշաւիա, Պեռլինի ռուս դեսպան Շուվալով կոմսին ի պատիւ տրուած հացկերոյթի մը մէջ։

Զօր. Կուրքօ ըսեր է. «Շուվալով կոմսն ըսաւ մեզ թէ ամեն երկրաց մէջ կը տիրապետեն խաղաղասէր միտումներ։ Իբրեւ ընդհանուր կառավարիչ Լեհաստանի, կը հրճուիմ ընդ այս. բայց իբրեւ զինուոր, տրամադիր չեմ սուրս պատենին մէջ մացնելու։ Մեր կառավարութեան խաղաղասէր աշխարհավարութեան հակառակ, դրացի երկրաց մէջ յոյժ պատերազմասէր ոգի մը կը տիրէ։ Այս երկրաց լրագրերն համբայլն կարծիքը կը գրգռեն մեզ դէմ։ Անոնց զինուորական իշխանութիւնք արհամարհանօք կը խօսին մեր բանակին անբաւականութեան վրայ, մեր զօրահանութեան դրութեան թերութեանց վրայ, մեր զօրագնդաց մէջ կարող սպայից պակասութեան վրայ։ Այսպէս ապաշով են թէ պիտի յաղթուինք առաջիկայ պատերազմին մէջ։ Բայց լաւ կ'ընեն եթէ չատ յառաջ չերթան, զի Զարը կրնայ յառաջխաղացութեան հրաման տալ, եւ յայնժամ սահմանագլխէն պիտի անցնինք առանց զօրահանութեան գործողութեանց, 24 ժամու մէջ։ Զեմ անարգեր միւս Տէրութեանց բանակներուն առաւելութիւնները. բայց կը հաստատեմ, ո՛չ իբրեւ հայրենասէր այլ իբրեւ զինուոր, թէ մեր զօրաց նման զօրք չկայ։ Զեմ ժխտեր Աւստրիոյ ընտիր թնդանօթներ ունենալն եւ Գերմանիոյ սքանչելի ռազմագէտներ ունենալը. բայց Ռուսք ունին այն եռանդն եւ հաստատակամութիւնն որք կը յաղթահարեն ամեն դժուարութիւնները։ Ցայսմ մասին Թուրք զինուորն եւեթ մինչեւ մէկ աստիճան կրնայ բաղդատուիլ մեր զինուորին։ Բայց առ ի՞նչ կը ծառայեն այս ունայն խօսքեր։ Երբ գայ պատեհ ժամը, մեր արարք մեզ արժանավայել պիտի լինին։ Եթէ բան մը կ'ուզեմ աւելցնել այս խօսքիս վրայ, այն ալ սա է թէ քաջ գիտենք Վիէննայի եւ Պեռլինի ճամբաները։ Բաժակս կը պարպեմ ի կենդանութիւն մեր քաջ բանակին։»

ԻՏԱԼԻԱ

ԽՆԴԻՐ ՄԸ ՊԱՊԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Հռոմայ եղեռնադատ ատենին Նոյմ. 5 ի նստին մէջ հետաքրքրաշարժ դէպք մը տեղի ունեցաւ։ Երդուեալ դատաւորաց անուանք վիճակաւ կ'որոշուէին։ Այս կերպիւ որոշուած անձանց մին էր Ֆելիչէ Օնէսթի անուն փաստաբան մը, ...ր ... պաշտօնեայ, որ ներկայ էր, եւ իւր անուան տրուիլը լսելով, Նախագահին դարձաւ եւ ըսաւ թէ չի կրնար իբրեւ երդուեալ բազմիլ նոյն օր, ըստ որում Պապին պատուակալ պահակներէն է, եւ Վատիկան պէտք է երթայ իւր զինուորական ծառայութիւնը կատարելու։ Նախագահը պատասխանեց թէ պապական պատուակալ պահակախմբին վերաբերեալն օրինական արգելք չէ իտալեան թագաւորութեան քաղաքացւոյ պարտաւորութիւնը կատարելու։ Պ. Օնէսթի Վատիկանի մէջ Պապին անկախութիւնն երաշխաւորող քաղաքային օրէնքին վրայ կռթնելով յայտարարեց թէ Պապը պաշտօնապէս ճանչուած թագաւոր մ'ունի, յորում ինք (Օնէսթի) պաշտօն ունենալուն, պէտք է նոյն օր ուրիշ քաղաքային պարտաւորութենէ զերծ նկատուի։ Ի զուր Նախագահն յիշեցուց թէ այս բացատրութիւն թիւր է, եւ թէ իտալեան քաղաքացւոյ մը համար ո՛չ մէկ պարտաւորութիւն առ Պետութիւնն ունեցած իւր պարտաւորութիւններէն գեր ի վեր է. Օնէսթի պնդեց, եւ դատաւորք խորհրդակցութեան սենեակը քաշուելով, սա վճիռը բերին. «Նկատելով թէ Իտալիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող միակ բանակն Վէհ. Ումպերթօ Թագաւորին հրամայած բանակն է։

«Նկատելով թէ պապական բանակին համար չէ օրինաց այն բացատրութիւնը թէ զինուորական ծառայութիւնն երդուեալ դատաւորի պաշտօնէն անատ կը կացուցանէ Իտալիոյ քաղաքացի մը.

«Ատեանս կ'որոշէ թէ Պ. Ֆ. Օնէսթի պարտի երդուեալ դատաւորի պաշտօնը կատարել։»

Պապական պահակն հնազանդեցաւ բողոքելով։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Աֆր. Տրէյթշ., 10 Նոյմ.— Ի Սուտան, յարեւելակողմն Տարֆուրի, ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ Մէճտոպականաց եւ բնիկ ժողովրդեան միջեւ. Մէճտոպականք, 70,000 հոգիք, ընդ հրամանաւ Տէյմուր Վասայի, քաղաքին վրայ յարձակեցան։ Բայց 3,000 հոգի կորսնցնելով ետ մղուեցան։ Երկրորդ յարձակմամբ մը յաջողեցան սակայն քաղաքը գրաւել։ Տարֆուրի Էմիրը փախաւ Զինի լեռները։

— Հռոմ, 10 Նոյմ.— Տոկոյէ անուն իտալեան մարտանաւը Զանզիպար գնաց, գերմանական եւ անգլիական նաւախմբոց հետ մասնակցելու ափրիկեան ծովեզերաց պաշարման։

— Փարիզ, 10 Նոյմ.— Փարիզի Դրամատան նախագահութեան ներքեւ գործնող սնդանաւորական խմբակ մը 100ին 80 գնով ստանձնեց ի հրապարակ հանել 500 միլիոն (ֆրա՞նք թէ ռուպլ) ռուսական նոր փոխառութիւնը, 1877ի ռուսական փոխառութեան տոկոսը զիջելու եւ ուրիշ փոխառութեանց հետ ի մի ձուլելու համար։

— Պեռլին, 10 Նոյմ.— Ռուսական Նովոյէ Վրեմեա կ'ըսէ թէ զարմանալի չէ որ Ֆերտինանտ Իշխանին ճառն եւ Սուլթանի պատասխանն անչափ համաձայն են իրարու, քանի որ երկուքն ալ Պ. Սթամպուլով խմբագրած է։

— Պեռլին, 9 Նոյմ.— Պաշտօնական Ռայխսանցայկէր կը հրատարակէ Վիլհէլմ Կայսեր մէկ հրամանագիրն, որով նախարար Պ. Մոլթքէին կը յանձնուի Պիզմարք Իշխանին յաջորդել բոլոր այն նմանական եւ առեւտրական խնդրոց տնօրինութեան մէջ, զորս ցայս վայր նախարարապետը կը վարէր։

— Պեռլին, 9 Նոյմ.— Փօսթ բացարձակ կը հերքէ անգլիական Թայմզ լրագրոյ լուրն, որ ծանուցած էր թէ Վիլհէլմ Բ. կը հաւանի իւր քրոջ Վիքթորիա Իշխանուհւոյն Ալէքսանտր Իշխանին հետ ամուսնութեան։

ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ

Պուլղարիոյ պատերազմական նախարարութեան հրատարակած մէկ մարդահամարին համեմատ, Պուլղարիոյ եւ Արեւելեան Ռումելիի գաւառաց մէջ, որք քսան եւ չորս զինուորական շրջանակներու բաժնուած են, արու բնակչաց թիւն է 1,605,389, որոցմէ զինուորութեան համար նշանակուած են 41,739 անձինք, յորոց 32,934ը Քրիստոնեայք, 366ը Հրեայք եւ 8,439ը Մահմետականք։ Ցիշեալ 41,739 անձանցմէ 18,000ը վիճակաւ պիտի որոշուին, 1888 զինուորական տարիէն սկսեալ գործոն ծառայութեան կոչուելու համար։ Ամենէն աւելի արու բնակիչ պարունակող զինուորական շրջանակները հին գաւառներն են Վառնա (108,000 մարդիկ), Թրնովա (101,852) Սթարա-Զակօրա, (Էսքի Զաղրա, 101,694), Սոֆիա (95,714), Ռուսճուգ (80,326), Խասքէօյ (64,342), Ռազկրատ (62,433), ևն։

ԱՒԵՐՈՒՄՆ ՀՆԴԻԿ ՑԵՂԻՆ

ԻՄԱՑԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՅ ՎՆԱՍՆԵՐԸ
(Հնդիկ Հայրենասէր լրագրէն.)

«Վերջին տարիներս Պէնկալի հնդիկ հասարակութեան մէջէն շատ մը կրթեալ մարդոց չաքարախտի (տիապէդ) ենթարկուելով մեռնիլն յատուկ ուշադրութիւն մը հրաւիրեց այս աւերիչ ախտին ծագման պատճառներուն վրայ։ Գտնուեցաւ թէ ուսեալ դասուն չնչած օդն, ընդունած սնունդն եւ ամենօրեայ զբաղումները, մանաւանդ նստուկ կեանքը գլխաւոր պատճառ են չաքարախտի։ Այս չարիք յարաճուն ընթացք մ'ունի։ Մեր բարեկեցիկ եւ բաղձառողջ նախահարց մեծ զբօսանքն էր ձիարձակութիւն, եւ երկար պտոյտներ ու մարզական մարզանքներ հաճելի պարապում էին ժողովրդեան ամեն դասերուն։ Եօթանասուն տարի յառաջ Կալկաթայի մէջ 50 տարեկանէ վար ամեն հարուստ մարդիկ ամեն օր ձիով պտոյտ կ'ընէին. բացառութիւնք աննշան էին։ Ուսումնական բարեկամ մը կը պատմէ մեզ թէ 25 տարեկան եղած ատեն անգլիական ընտիր ցեղէ գեղեցիկ խոշոր ձի մը գնեց, բայց այս ձի քանի քանի անգամ զինք գետին նետեց։ Իր եօթանասնամեայ հայր եղբայրն իմանալով, զարմացաւ, եւ ըսաւ. «Այդ տղան շատ տկարացած եւ թուլցած պէտք է լինի որ ձիու վրայ չի կրնար ինքզինք բռնել։ Այդ ձին ինձ բերեք նայիմ ինչպիսի կենդանի է»։ Հուժկու ծերունին ձին զրկուեցաւ, որ չաբաթ մը ամեն օր անոր վրայ նստած երկար պտոյտներ ըրեր յետոյ, վերադարձուց ըսելով. «Աղէկ ձի է. քիչ մը շատ կը վրնջէ. բայց գառնուկի պէս հլու է»։ Բայց այս ծերունւոյն որդւոց եւ թոռանց ո՛չ մին իւր օրինակին կարող է հետեւիլ, եւ նոյն բանը կարող ենք ըսել կէս դար առաջուան հնդիկ երեւելեաց նոր սերնդոց համար որք անգլիական եւ հնդկային բարձր վարժարաններու մէջ ընտիր կրթութիւն ստացած են։ Հիմա չրջակայ զբօսավայրերը կրնանք պտըտիլ օրերով առանց տեսնելու հնդիկ ազնուականի մը ձիավարութիւնն։ Առաջուան ըմբշական մրցումնք եւս յոյժ հազուադէպ են այժմ. եւ մինչ ֆիզիքական մարզանք ի բաց կը վտարուին մեր ընկերային սովորութեանց մէջէն, մտային զբաղմունք աճելով կ'աճին, եւ սոյն կրկին հանգամանքներ մեծապէս կը նպաստեն չաքարախտին աճման, որ գրեթէ թոքախտի պէս անբուժելի է։»

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ԳԻՐՔԵՐՈՒ ԲԱԶԱՐԻ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ԲԱՌԱՐԱՆ
ԲԱՌ 25,000
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Սոյն Գաւառահայ Գրպանի Բառարանս հակառակ իւր փոքր ծաւալին ու համեստ գնոյն կը պարունակէ գրեթէ մեծ բառագրոց չափ բառ եւ ոճ։ Անձուկ միջոցի մէջ հեղինակն յաջողած է յաճախ գործածուող աշխարհաբար բառերուն եւ ոճերուն քով դրաբար համանիշներն ալ, որք անհրաժեշտ են մատենագրական գործոց թարգմանիչներուն։ Ի հարկին բառերուն տաճկերէններն ալ դրուած են, որպէս եւ անկանոն արտասանութիւնք։ Սոյն նիւթական եւ բարոյական առաւելութիւններէն զատ կարեւոր թերի մ'ալ կը լնու Գրպանի Բառագիրքս, որուն կցուած է պատմական, աշխարհագրական ու դիցաբանական անուանց բառացանկ մը։ Բառագիտութիւն կերպարանող աշխատասիրութիւն մ'ալ, ուր համառօտիւ կ'աւանդուին բառակազմութեան կանոնք։ Եզական գործ մը կը կացուցանէ Գրպանի Գաւառահայ Բառագիրքը։ 2047

Գինն է միայն 12 դահ. Անգլ. լաթակազմ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1889 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Սեպ—Կոստ—Բեան
Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի
Գին 40 ՓԱՐԱ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)

Կը գտնուի Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս Մեծ-Վալիտէ-Խան, միջնայարկ, թիւ 48, 49, 50, եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակները վաւերական չեն։ 2128

ԱԶԳ

1. Բերա Գամէք Խալթըն Թաղ Գալիձճը գուլլըզը փողոց թիւ 97 քարուկիր տունը, որ 190 կանգուն գետին ունի եւ տարին 70 լիրա վարձք կը բերէ, 800 լիրայի։

2. Ղալաթիա Պերէքէթ Զատէ Թաղ Չիւրէքճի փողոց թիւ 8 քարուկիր տունը, որ 104 կանգուն գետին ունի եւ տարին 36 լիրայ օսմ. վարձք կը բերէ, 300 լիրայի։

3. Ղալաթիա Սուլթան Պայէզիտ Թաղ Գաղաձգ Զըբմաղ եւ Սուլթան Պայէզիտ փողոցները թիւ 1 եւ 51 քարուկիր տունն եւ խանութն, որ 70 կանգուն գետին ունին եւ տարին 60 լիրայ օսմ. վարձք կը բերէ, 600 լիրայի։

Վերոյիշեալ կալուածներն՝ որ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ վագֆէն լինելով մահլուլ մնացած են, որոշուած է աճուրդի դնելով վաճառել։ Արդ անոնք որք կը փափաքին աւելի գնով ծախու առնուլ, կը հրաւիրուին ներկայանալ ամեն երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերն առաւօտները նոյն Եկեղեցւոյ կալուածոց մատակարարութեան սենեակը։

28 սեպտ. 1888 2134 8—16

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՀԱՅ ՀԱՆՃԱՐՆ

Ռուսիոյ դեսպանատունը Պոլսոյ համայն բնակչաց եւ ի մասնաւորի մեզ՝ Պոլսեցի Հայոցս մի հազուադէպ առիթ կ'ընծայէ այս միջոցին, տեսնելու աշխարհահամբաւ Այվազովսքիի նկարներն՝ որք կոչուած են դարուս քաղաքակրթութեան կեդրոնին մէջ, ի Բարիզ, ի տես աշխարհի դրուելու։ Դեսպանատունն ի յարգանս մեծանուն արուեստագէտին իւր դռները սիրայօժար կը բանայ ժողովրդեան՝ գալ հիանալու համար տեղերահռչակ նկարչին հրաշակերտ վրձնոյն վերայ։

Իբր հայ անհատ եւ սիրող գեղարուեստից, պարտաւոր եւ միանգամայն բարեբաղդ կ'զգայի զիս ուրեմն երթալ այցելելու մեծ արհեստաւորն, նկարչութեան դիւցազնը։

Այն ինչ կը մտնես նկարասրահը, կը նշմարես, ի մի ակնարկ, թէ մի մեծահանճար վարպետի գործոց կը գտնուիս հանդէպ, հանդէպ մի ստեղծագործ ոգւոյ, զորս յաճախ չեն ծնիր դարե՛ր։ Մին քան զմիւսն գեղեցիկ, հիանալի ու վսեմ՝ այդ նկարուց հմայիչ ու ակնապարար տեսարանաց առջեւ մարդ ակնապիշ կը մնայ եւ համակ ի զարմացումն՝ կ'սքանչանայ այնչա՛փ ճշգրիտ նմանութեան ու ոգեւորութեան վերայ։ Ճաշակ, նրբութիւն, ներդաշնակութիւն, բնականին, գեղեցկին ու վսեմին հետ, ահա՛ ինչ որ կը տեսնես այդ հոյակապ անզուգական նկարուց շարքին մէջ, ո՛ւր արհեստն՝ իւր գագաթնակէտն հասած՝ կը փայլի յաղթապանծ։ Դիտէ՛ որչափ կ'ուզես, աչքերդ յառած անդադար, եւ չես ձանձրանար, ճաշակէ՛ որչափ կ'ուզես, եւ չես յագենար. եւ ո՛րչափ քննես, զննես ուշիւ, մանրակրկիտ, այնչափ փափկութիւն եւ կատարելութիւն անչա՛փ կ'աճես ի յայտ։ Հո՛ն, մեծաւ հմայքը հնարչին ճարտարարուեստ ձեռակերտից մէն միոյն մէջ տարաշխարհ կը ցոլանայ կենդանութիւն, կենդանութիւն՝ որ զուարթութիւն կը պատրէ դիւթաբար եւ իրականութեան մի բոյր կու տայ հեշտագմայլ։

Այլ զի՞նչ զօրէ գրիչ առ վրձնով. մի՞թէ կարելի՞ է թուել, զնկար ի գիր վարել զորս տաղանդաւոր ճարտար մատունք կը պատկերացնեն, կ'ստեղծեն իսկ՝ ոգեւորելու, բարբառել տալու համար, գոգցես, անխօս բնութիւնն։ Եւ ո՞ր լեզու մեծաձոխ ունի արգեօք բառ՝ բացատրելու այդ վրձինն թրթռուն որ երկնաշնորհ պերճարուեստ ձեռաց մէջ հրաշք կը գործէ, զկենդանին՝ կենդանի, եւ զանկենդանն եւս կը ներկայէ ձեզ կենդանի... մարմին կենդանագեղ՝ որոյ կմախքն եւ եթ կարէ ոք պարզել ձեր աչաց առջեւ։ Երեւակայեցէք մի հոյակապ տեսարան համասփիւռ եւ ոսկեկարմիր մթնոլորտի մէջ հիասքանչ հեռապատկեր «Սգոգոլմի արքայական պալատոն»ի մէջ։ Շողափայլ գեղատեսիլ ցոլացումն ծովու «Ալուշտա՝ Խրիմի հարաւային եզերաց վրայ»ի մէջ։ Վերջալուսի բոցակէզ, ոսկեփայլ, երփներանգ մի լուսոյ մէջ ողողեալ գեղածիծաղ բնութիւնն ու գեղազուարճ դալարեաց վերայ նազելաժպիտ թրքուհեաց հեշտին եւ ոգեւոր, պատրող նմանութիւնն՝ «Տեսարան Կոստանդնուպոլսոյ»ի մէջ։ Կապուտակ մանրափրփուր ալեաց հիանալի ծփանքն եւ իրանման ելեւէջ գնացքն՝ «Կոհակաց ծփանքն միջերկրականի եզերաց վրայ» ի մէջ։ Փրփրադէզ բօթալից ալեաց ահաւոր երեւոյթն «Մրրիկ ի ծովու» ի մէջ։ Գեղասքանչ լուսնոյ շլացուցիչ արծաթափայլ ցոլացումն «Գիշեր՝ մը ի Եալթա» ի մէջ։ Բարաժայռից դէմ փշրող փրփրալից ալեաց իրական նրբահնչ անկումն եւ ահօսաւոր կոհակաց բնական շարժումն տարուբեր՝ «Կոհակաց ծփանքն Խրիմի եզերաց վրայ»ի մէջ։ Գեղապանծ ակնախտիղ տեսարանն լուսափայլ փլոն ցոլացման անդորր ծովու՝ «Համբրոսի ժայռն ի Քրիտ կղզի»ի մէջ։ Մրրկածուփ, ահեղամռունչ ծովն ու լեռնակոյտ եւափրփուր ահեղասաստ ալեաց վերայ նաւաբեկեալց աղաւեկ կերպարանն ու գերմարդկային ճգունքն՝ «Պալթիկ ծովուն վերայ նաւաբեկեալ նաւու մը մարդոց ազատումն» ի մէջ։ Փիչերայաստուեր կապոյտ, փոքրալոհակ ծովու վերայ արծաթահեր լուսնոյ վէտ ի վէտ ցոլացումն լուսափայլ՝ «Օսմանեան զրահաւոր մը Վոսփորի վերայ» ի մէջ։ Հեռաւոր բաքանչելագեղ ծփանք արծաթաշող լուսնոյ «Լուսնի ծագումը Վոսփորի վերայ»ի մէջ։ Բոցեղէն արփւոյն մաւթ հրաշէկ ճառագայթից պատկերացումն ի կոհակաւոր ծովու՝ «Մօնթէ-Գարլօ յաւէմարին»ի մէջ. հիանալի կիսաստուեր, աղօտ, մոգական մի գիշերային լուսոյ մէջ՝ խորհրդաւոր եւ վեհաշուք տեսարան «Աթէնքի Ակրոբոլիսն ի հնումն» ի մէջ։ Ծով ալեծուփ խառնեբանդն եւ փրփրափշուր ալեաց բաղխումն առ ափամբք՝ «Մրրիկն յետոյ բեկորներ ծովուն վերայ» ի մէջ։ Վարդակարմիր արեգական ոսկեգունակ անդրադարձումն յալեաց ծովու եւ հրաշէկ կարմիրն ի կողս հսկային Վեսուվայ՝ «Վեսուվը ի ծագել արեգական» ի մէջ։ Ծով միայն մէջ, միւսին մէջ ալ ծով, այլ միւսին մէջ եւս ծով տակաւին, այլ ի՛նչ ծով. մին գեղապայծառ կանաչ, կապուտակ, միւսը կապտաբաղորշ, մթին, սեւորակ. մին հանդարտ, վճիտ, մեռելատիպ, թափանցիկ, միւսն ալետատան, պղտոր, ծփուն, շատընթացիկ. մին յղկուն, հայելափայլ, ճոխազօծ, լուսահոսան, միւսը լուսազիրկ, մայլ, նսեմաստուեր, մթաշոսան. մին, վերջապէս, անդորր, անվէտ, հեզահամբոյր, մեղմագին, միւսը մրրկուոյց, ալեսաստ, փրփրայոյզ, մոլեգին... Ահա այսպէս հանճարարուեստ նկարիչն, որոյ վրձինն հրաշապարգեւ զաշխարհս համայն կ'ընդգրկէ, զոխեզերս կը ծնի համօրէն՝ իւր անթիւ երեւոյթից ներքեւ բիւրազան, եւ որ յամենայնի տիպար կատարելութեան կը հանդիսանայ, անձնաւորութիւնն իսկ կատարելութեան, կը գերազանցէ, Ռաֆայէլն Հայոց, մանաւանդ ծովային տեսարաններու մէջ զորս կը նկատէ իւրեանց անհունութեան մէջ եւ իւրեանց անհունութենէն դուրս։ Պօսիդոնի համատարած անսահման թագաւորութեան... ի բաց մերկացեալ բիւր գժուարաթափանց գաղտնեաց, կ'ընկճի մի անմեղ մեծագործ զինու ներքեւ մինչ պշրաժել զգեղահէր թագուհւոյն նախանձ՝ մի մահկանացուի գերիշխան տիրապետութեան ի տես։

Այնչա՛փ մեծագործութեան հանդէպ մահկանացուս մի գաղափարն չարաչուք սեաւ ամպերով կը պաշարէ մտաց մթնոլորտն եւ մարդ յակամայս կը գոչէ. Ա-ւա՛ղ զի վաղանցուկ է Դա, փոքր մի եւս եւ ոչ եւս է։ Այն մեծ անձն, զոր երկինք, իբր բացառիկ շնորհ, օժտած է անզոյգ ձիրքերով, այն թանկագին անձնաւորութիւնն եւս մի օր պիտի հասնի ժամանակին անծայր, անյատակ վհին եզրն գողդոջուն՝ անդ, գահավէժ գլորելու եւ անդարձ անհետ լինելու համար յաւէտ։ Այլ կը փարատին ամպերն ընդ հուպ, կը պայծառանայ հորիզոնն, կը մխիթարուի երբ կը մտածէ թէ Հայ ծնած է նա, այդ մահկանացուն՝ որ, արուեստից գեղեցկագունին մէջ, իւր անուան հետ կանմահացնէ նաեւ հայ անունն։ Պարծա՛նք հայ ազգին որ իւր բեղուն ծոցին մէջ կը ծնի ու սնուցանէ այսպիսի մեծ ոգիներ, որք կուգան իւր փառաց փայլն աւելցնելու։ Ռուսի եւ Պոլսեցի Հայն կուգայ մատուցանել զհաւատարին իւր յարգանաց առ արուեստագէտն, իւր զարմացման ու հիացման անթառամ ծաղիկք ոլորահիւս ի մի պսակ փառաց սքնազարդել նորա գլուխն վեհապանծ։

Ահա՛ այն պլամսեմ տպաւորութիւնք հրաշարուեստ վայրէն, որպէս ամեն ոք՝ որ կը կրէ ողջախոհութիւն ի միտս, զգայնութիւն իւր սրտին մէջ, եւ սէր գեղեցկին համար։ Զարժե՞ր ուրեմն որ մեր ճարտար արուեստագէտք ելնեն ի հանդէս, ոչ եթէ գովեստ շռայլելու համար, զի մեծ վրձինն՝ ինքն յինքեան կը խօսի ամեն գրչէ աւելի պերճաբարբառ, այլ ի վեր հանելու եւ եթ զճշմարտութիւնն, մատնանիշ առնելու արուեստն իւր բարձրութեան մէջ՝ որում յոյժ սակաւուց տրուած է հասնիլ։

Շնորհակալութիւն առ Պ. Մագիրով որ, եթէ բարեբաղդ կը գտնուի մեծանուն նկարչին ազգականն լինելուն առթիւ, մեզ, իւր ազգակցաց եւս կը շնորհէ նորա հրաշակերտից ականատես լինելու բաղդն, եւ որ, ազգասիրական ազնիւ զգացմամբք լի, գիտցած է իւր գերդաստանին արժանավայել մի գործ եւս յաւելուլ առ այն՝ դրամական հասոյթն եւս յատկացնելով բարեգործական հաստատութեանց, այսինքն զուգակցել վսեմն վսեմագունին։

Թ. ՔԱՐԱՄԱՃԵԱՆ
Խասգիւղ 24 Հոկտ. 1888

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հոկտ. 21ին, Վեհ. Մակար Կաթողիկոսը Թիֆլիսէն մեկներ է ի Բագու, ուր ժողովուրդը կ՚սպասէ նմա ցնծութեան ցոյցերով։ Ն. Վեհափառութիւն մտադիր է անտի Գանձակ երթալ և Աղստաֆայի ճամբով վերադառնալ յէջմիածին, առանց վերստին անցնելու Թիֆլիսէն, ինչպէս կ՚սպասուէր։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖԷՆՏԻ ԳԱԶԱԶԵԱՆԻ

Հանգուցեալ Կարապետ էֆէնտի Գազազեանի յուղարկաւորութիւնը փառաւոր հանդիսիւ կատարուեցաւ այսօր։ Առաւօտուն, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց պատարագեց ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի։ Ներկայ էին Երուսաղիմայ...

Թիւններ անելով՝ արձակեց համքարների ներկայացուցիչներին։

Քաղաքական ժողովը վաղը ժամ 5ին ի նիստ պիտի գումարի ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Մշակի մէջ կը կարդանք թէ Միացեալ Նահանգաց մէջ հրատարակուող Արեւելեան շաբաթաթերթը դադրեցուցեր է իւր հրատարակութիւնը։ Միւս կողմէ կ՚ըսուի թէ Նիւ-Եորքի Հայերն ընկերութիւն մը կը կազմեն իրենց մէջ շաբաթաթերթ մը հրատարակելու համար, որուն անունը պիտի լինի Արեւելեան Հայկակն։ Շաբաթաթերթին խմբագրութիւնը պիտի ստանձնէ Պ. Խ. Օսկանեան, նախկին սամ. հիւպատոս Ամերիկայի։

ԱՍՏՐԱԽԱՆԻ մեր թղթակիցը գրում է մեզ.

[illegible]

Պուքրէշ, 14 Նոյմ.

Խորհրդարանին բացման առթիւ Թագաւորին արտասանած ճառը կը հաստատէ թէ Ռումանիոյ յարաբերութիւնք բոլորովին գոհացուցիչ են ամէն տէրութեանց հետ, շնորհիւ իւր խոհեմ և ուղիղ աշխարհահայեցութեան, որ խաղաղութեան հզօր տարր մ՚է։

Բարիզ. 14 Նոյմ.

Մարդասպան Բատոն մահուան դատապարտուեցաւ։

Փոնսդանդին, 14 Նոյմ.

Շամպիժ, Տիկին Կուպլի սպանիչը, եօթն տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 3 Նոյեմբեր

Գանձկան

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ս.	Սէրի		16 28
Պորսային գոցուելէն վերջ	»		16 32
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	Գ. կ.	16 35
Կէս օրին	»	»	16 36

[illegible]

Երէկ երեկոյ		38 30
Այս առաւօտ	Գ. կ.	38 32
Կէս օր	»	38 32

[illegible]

Փոխառութիւն Ա Սէրի	Գ. կ.		27 30
» Բ »	»		16 10
» Գ »	»		16 35

[illegible]

Օսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 22
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 15
Պանք տը Գօնս	»	»	7 10
Թօռ. Տամպ է վալէօր	»	»	4 34
Թրամուէյ	»	»	457 1/2
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.		48 3/0
Բամպեթուղթ Լաւրիօմի	»		117

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 14 Նոյեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ			97 3/8
Օսմ. »	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	15 1/4
» »	»	գոցուեցաւ	15 3/8
» »	» Ա.		27 3/4
» »	» Բ.		16 1/8
» »	» Գ.		—
Օթօման 1871			81 3/4
Փոխառութիւն 1877			93 3/4
Պանք Օթօման			11 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873			101 1/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)			81 1/8
» առանձն. (Բրիվիլէժիէ)			100 5/8
Տայրա Սանիէ			76 1/8
Դոմէնիալ (փոխառ. Րօշիլտ)			102 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 60

Վիեննա, 14 Նոյեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 60
Օսմանեան երկաթուղի	23 30

Բարիզ, 14 Նոյեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104 65
» » 3 %	83 10
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 55
» » » գոցուեցաւ	15 57 1/2
» » » Բ.	15 80
» » » Գ.	15 70
Օսմանեան երկաթուղի	48 87 1/2
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթօման	532 50
Քրէտի Լիոնէ	610
» Ֆօնսիէ	1307
Բամպետամ Լիոնի	1292 50
Սուէզի ջրանցք	2232 50
Ռուսական 5 % 1877 ի	103 3/4
Իտալական Ռանթ	96 85
Սպանիական (արտաքին)	73 1/4
Եգիպտական միացեալ Գ. ք.	411 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	416 25
Հելլենական 5 %	422 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 28

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 14 Նոյմ. ժ. 10 և 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 1/2 %	83 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ	— —
Եգիպտական	411 25

ՎԵՀ. ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԹԻՖԼԻԶԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ

Ամսոյս 10ին, առաւօտեան 9 1/4 ժամին, Վեհափառ Հայրապետը ...

բան զարգացնել աշակերտուհիների մէջ համեստութեան զգացմունքը և տնտեսութեան սկզբունքը, որպէս զի պիտանի զաւակներ լինեն իրանց ծնողաց և հասարակութեան։ Ապա հարցնելով, թէ ինչ ծրագրով է կատարվում դասատուութիւնը դպրոցի մէջ և ստանալով պատասխանի թէ այն, որ Ինքն բարեհաճել է հաստատել ի գործադրութիւն բոլոր հայոց ծխական դպրոցների, Վեհափառ հայրը պահպանիչով օրհնեց աշակերտուհեաց և 25 րոպէ այցելութիւնից յետոյ թողեց դպրոցը։

Ժամի 11 ին Նորին Վեհափառութիւնը բարեհաճեց այցելել Մարիամեան—Յովնանեան վարժարանն։

Վարժարանի ծառաշարդ և ընդարձակ բակում, դարպասից սկսած մինչեւ տան մուտքը, երկու շարքով կանգնած էին ցանկալի Հիւրին ակնկալու—մի կողմից իշխանուհի Արղութեանց մայրապետը՝ կուսանաց հետ միասին, միւս կողմից՝ ուսուցիչներն և վարժուհիները։

Վեհափառ Հայրապետը վարժարանի գաւիթը մտաւ թէ չէ, կոյսերը սկսեցան Նորին Սրբութեան Այը համբուրելու. Նոյնն արին ուսուցիչներն և վարժուհիները, որոնց անուններն այդ միջոցին մի առ մի Նորին Վեհափառութեան ասելու պատիւ ունեցաւ ուսումնարանի տեսուչ պ. Փ. Վարդանեանը։

Այնուհետեւ Վեհափառ այցելուն առաջ առաջ քայլերով բարձրացաւ վարժարանի երկրորդ յարկը, ուր մեծ սրահի չորս պատի երկայնութեամբ տողուած էին դպրոցի սանիկները։ Դոքա Օծեալ Հիւրին նշմարելուն պէս հնչեցրին օդը «Բարե՛» երգով, և Նորին Սրբութիւնն ամենքին օրհնութիւն շնորհեց։

Գեղեցիկ էր այդ տեսարանն և մի հանճարեղ վրձինով կտաւի վրայ դրոշմուելու արժանի։ Ալեզարդ Հայրապետն իւր օրհնասփիւռ Աջը մեկնած և շուրջանակի իւր տեսութեան կարօտ՝ խնդութիւնից և բերկրանքից սրտատրոփ հայ մանկտի՛ն։

Սրահից Վեհափառն անցաւ պատկերազարդ դահլիճն և հաճեցաւ կարմիր սեդանի առջեւ բազմել, հրաւիրելով նստել և մայրապետին։ Երգը լռեց։

Այդ միջոցին դպրոցիս վարժուհի եւ նախկին աշակերտուհի օր. Ագնէս Յակոբեանը մի համառօտ և սրտառուչ ուղերձ կարդաց Նորին Օծութեան։ Օրիորդի ձայնը խոր տպաւորութիւն գործեց հանդիսականների վերայ և ակնյայտնի երեւում էր, որ Վեհափառ ունկնդիրն էլ յուզուեցաւ Իրան ուղղուած որդիական երախտագիտութեան այդ անկեղծ ու ջերմ խօսքերից։ Օրիորդի համար մեծ բաղդաւորութիւն էր, որ երբ նա իւր ասելիքն աւարտեց Վեհափառ Հայրապետը բարեհաճեցաւ նորան իւր մօտ կանչել, օրհնել և, ձեռքից թուղթն առնելով, հարցնել՝ «Ո՞վ է գրել այս ճառը»։ Պատասխանն էր համեստ «այո՛»։

Ապա թէ Նորին Օծութիւնն ոտքի ելաւ և ասաց, թէ Մարիամեան—Յովնանեան ուսումնարանները հանգուցեալ Յովհաննէս Յովնանեանի գործն է, թէ նա իբրեւ հարուստ մարդ իւր կենդանութեան ժամանակ շատ բարիք կատարեց, յետ մահուան էլ մեծ գանձ թողեց ժառանգներին. բայց թէ իւր անունը միայն մի գործով կը յաւերժանայ մեր ազգի մէջ, և յատկապէս այս վարժարանով, որին Աստուած յարատեւութիւն պարգեւէ՛»։

Այս հակիրճ բանախօսութեան Վեհափառը յարեց մի «հոգւոյն հանգուցելոյ» և մօտենալով ննջեցեալի կենդանագրին, խորհրդաւոր լռութեամբ երկար դիտեց նորա դէմքի գծերը։

Դահլիճից չմեկնած՝ Վեհափառը դարձաւ մայրապետին այս խօսքերով. «Վարժարանիս ուսումնական յառաջդիմութեան մասին վստահ եմ, որ ըստ արժանւոյն կը հոգան ուսուցիչները, վարժուհիներն և տեսուչը. իսկ ձեզ յատուկ երեք բան եմ պատուիրում—շարունակ փոյթ տանել, որ աշակերտուհիները համեստ լինին, գործասէր լինին, տնտես լինին»։

Յետոյ Նորին Օծութիւնը դարձեալ մտաւ մեծ սրահն և, ծայրէ ծայր անցնելով աշակերտուհիների երկար շարքերի առջեւից, կնքեց իւր այցելութիւնը «Պահպանիչով» և հայրական օրհնութեամբ։

Վարժարանի արդոյ հոգաբարձուներից միայն մէկը բաղդ ունեցաւ վխաւորելու Վեհափառին ուսումնարանի շինութեան մէջ, և դա էր մեծապատիւ Պ. Յովհ. Խատիսեանը։ Միւսները, քաղաքից բացակայ լինելով, ներկայ չեղան ընդունելութեան հանդէսին։

Եւ ապա թէ $11^{1}/_{2}$ ժամին մեր Վեհափառ Տէրը մեկնեցաւ Մարիամեան—Յովնանեան վարժարանից, թողնելով դորա բազմաթիւ սանիկների եւ խոնարհ պաշտօնեաների սրտի մէջ ամենաքաղցր յիշատակ, որ յաւիտեան անջնջելի կը մնայ։

—

Ժամի 11 ին մօտ Նորին Վեհափառութիւնը բարեհաճեց այցելել Ս. Նշան եկեղեցւոյ դպրոցը, որ գտնվում է Հայուհեաց Բարեգործական ընկերութեան հովանաւորութեան ներքոյ և կառավարվում է այդ Ընկերութեան միջոցներով։ Դպրոցի պատշգամբի վերայ շարուած էին Ընկերութեան Վարչութեան անդամները, փոխանդամները և դպրոցի ուսուցչուհիները։ Թեմիս Առաջնորդ Գերապատիւ Արիստակէս Սրբազան եպիսկոպոսը, որ մի և նոյն ժամանակ Ընկերութեան պատուաւոր Նախագահ է, ներկայացրեց Նորին Օծութեան Ընկերութեան Վարչութեան ատենապետուհուն իշխանուհի Կատարինէ Բէհբութեանին, որ իւր կողմից էլ ներկայացրեց վարչութեան անդամներին, փոխ անդամներին և դպրոցի աւագ վարժուհոյն և վարժուհիներին, Նորին Օծութիւնը մուտք գործեց դպրոցի դահլիճը, ուր արդէն շարուած էին դպրոցի աշակերտուհիները և երգում էին «Բարե» երգը։ Երգից յետոյ դպրոցի աւագ վարժուհի օրիորդ Վարվառէ

Ջօհրաբեանը բաղդ ունեցաւ ներկայացնել Ն. Օծութեան դպրոցում աւարտող աշակերտուհեաց, որոնք այժմ Ընկերութիւնից առանձին հիմնուած կար ու ձևի դպրոցում շարունակում են իրանց ուսումը, մասնագիտօրէն ուսանելով ձեռագործի բոլոր ճիւղերը։ Մի և նոյն ժամանակ այդ աշակերտուհեաց կողմից խնդրեց բարեհաճել ընդունել իբրեւ ընծայ նոցա ձեռագործի պտուղը՝ մի սփռոց և մի բարձ։ Սփռոցը և բարձը սեւ թաւշեայ էին, որոնց վերայ մետաքսեայ թելերով գործուած էին շատ նրբաշնակ գոյներով ծաղիկներ եւ մէջը մի գամբիւղ լի ծաղիկներով։ Նորին Օծութիւնը բարեհաճեց յայտնել, որ սիրախնութեամբ ընդունում է այդ ընծան։ Այնուհետեւ Նորին Օծութիւնը ցանկութիւն յայտնեց իմանալու, թէ ո՞ր թաղերից են գլխաւորապէս դպրոցի սաները և ստանալով պատասխան, թէ մեծ մասը Նարանից Հալաբարից և քաղաքիս յետ ընկած թաղերից են, պահպանիչով օրհնեց նոցա և Ընկերութեան անդամներին, որոնք մեծ եռանդով և ջանքով առաջ են տանում այսպիսի մի սուրբ գործ, որով առ յաւիտեան երախտապարտ են կացուցանում Թիֆլիզի չքաւոր դասակարգի ծնողաց, տալով նոցա պիտանի զաւակներ։ Այնուհետեւ Նորին Սրբութիւնը բարեհաճեց աչքի անցնել դասատները և իմանալով, որ դպրոցը միայն երեք բաժանմունք ունի առանց զուգընթացների՝ Ընկերութեան միջոցների սղութեան պատճառաւ, յոյս տուաւ Վարչութեանը եռանդով եւ աշխատութեամբ շարունակել իրանց գործն, ասելով, որ միջոցներն իրանք իրանց կը գան, երբ Թիֆլիսի հայ հասարակութիւնը իրօք կը համոզուի Ընկերութեան կատարած սուրբ գործի կարեւորութեան մէջ։

Սոյն այցելութեան միջոցին Ընկերութեան Վարչութեան ատենապետուհի իշխանուհի Բէհբութեանը այդ օրը իմանալով, որ Ն. Օծութիւնը, նախընթաց այն է՝ կիրակէ օրը նշանակած է եղել ընդունելու իւր մօտ Վարչութեան անդամներին, որդիական ներողութիւն խնդրեց, որ թիւրիմացութեամբ զրկուել են նոքա այդ բաղդից։ Վեհափառ Տէրը ժպտալով պատասխանեց իշխանուհոյն հեզաբար. «Ես, ի հարկէ, ներում եմ ձեզ, որ դուք չեկաք ինձ մօտ, բայց ինձ դուք չէիք ների, եթէ ես չը գայի ձեզ մօտ»։

Վեհափառ Հայրապետի այցելութեան միջոցին ուսումնարանների շուրջը խռնուած էին բազմաթիւ արք և կանայք. որոնք անհամբեր փափագում էին Նորին Սրբութեան Աջն համբուրել և օրհնութիւնը վայելել։ Ամենքն էլ արժանացան իրանց բաղձանքին։

—

Ամսոյս 13-ին Վեհափառ Կաթողիկոսը այցելեց Նորին Կայսերական Բարձրութիւն մեծ Իշխան Միխայել Նիկոլայեվիչին երկաթուղու իջեւանի կայսերական բաժնում, ուր իջեւանած էր Նորին Բարձրութիւնը։ Տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Վեհափառ Կաթողիկոսի ցանկութեան և Նորին Կայսերական Բարձրութեան նշանակման համաձայն $2^{1}/_{2}$ ժամին։

Վեհափառի օրհնութիւնը ցանկացել էին ստանալ և Նորին Կ. Բարձրութիւն Մեծ Իշխանուհի Օլգա Թէօդորովնայն իւր երեք Կայսերազն որդիներով։ Ընդունելութիւնը շատ սիրալիր և մտերմական էր եւ խօսակցութիւնը տեւել է մօտ կէս ժամ։

(Արշալոյս)

ԿԻՆԵՐԸ ԲԺԻՇԿ ԿՐՆԱ՞Ն ԸԼԼԱԼ

Բ. (*)

Կինը բնականաբար կը փափաքի, որչափ կարելի է, ընդարձակել իւր ապրուստի միջոցներուն շրջանակը։ Մեծ կարեւորութիւն ունին այս բանը մանաւանդ միջին դասու ընտանեաց համար, որովհետեւ մեծ քաղաքներու մէջ ամուսնութիւնը երթալով կը նուազի։ Կինն ալ պէս իրաւունք ունի ինքնիշխան և ապահով կացութեան մը։ Սակայն պէ՞տք է կանանց թոյլ տալ որ բժիշկ ըլլան իրենց այս փափաքը կատարելագործելու համար միջոց մը եւս գտնելու։

Պ. Ուոլտէյէր կը պատասխանէ. Ո՛չ։

Ոչ, քանզի մեր բժշկական գիտութեան բարգաւաճումը անպէս կը պահանջէ. ո՛չ, որովհետեւ նոյն իսկ կնոջ և բոլոր մարդկութեան շահուց պաշտպանումը անպէս կ'ուզէ։

Նախկին յօդուածէն ընթերցողք տեղեկացան որ ի հնումն կնոջ թոյլ տրուեցաւ ազատօրէն գործադրել բժշկութիւնը։ Ժամանակ մը անպէս եղաւ որ բժշկութիւնը անոնց ձեռքը մնաց, մանաւանդ մանկաբարձութիւնն և կանանց հիւանդութեանց բժշկութիւնը։ Սակայն, ըստ վկայութեան Սիեպոլտի, կիները երբ այսպէս սկսան բժշկութեան խառնուիլ, արք հրաժարեցան մշակելէ այն ճիւղերը՝ որոնցմով առաջինք կ'զբաղէին. և մանկաբարձութիւնն ու կնային ախտերու բժշկութիւն յայնժամ միայն զարգացան, յորժամ արք սկսան գործադրել այդ ճիւղերը։ Կինը կրնայ փոքրիկ աջակցութիւն մ'ունենալ իւր սեռին վերաբերեալ բժշկութեան մէջ. սակայն, Թրունտ եւս կը վկայէ թէ նա չկրնար ասկէ անդին անցնիլ և այրը միայն կարող է արուեստն իւր արժանաւոր աստիճանին բարձրացունել։

Կ'ըսեն թէ կնոջ ստորնութիւնը մեր գործն է, թէ մենք զայն ի բաց թողած ենք մարդկային գործօնութեան բոլոր ճիւղերէն. բացէք անոնց ասպարէզը. անոնք ալ կը հասնին ձեր աստիճանին։

Սակայն ի՛նչ հարկ կայ փորձուածը նորէն փորձել. այնչափ ժամանակ միայնակ գործադրած են մանկաբարձութիւնը. ցուցուցէք նշանաւոր բան մը որ անոնց գործն ըլլայ. Կինը, կ'ըսէ Պ. Ուոլտէյէր, երբեք և ո՛չ մի արուեստի մէջ հրաշակերտ մը, գլուխ գործոց մը ստեղծած է. Նոյն իսկ երաժշտութեան մէջ, որ իրենց սեպհական գիտութիւն մը ըլլալ կը թուի, չէ բրած բան մը՝ որ կարենայ անուն մը անմահացնել. Եթէ կանայք միշտ ճնշուած են, պատճառն այն է որ երբեք չեն կրցած թափանցել զարգացման այն մեծ շարժման՝ որ զմեզ մղած է ու կը մղէ. Երբեք պէտք չէ սպասել իրենց կողմէ որ և է մյման նոյն իսկ դէպ այն արուեստներ և գիտական ճիւղեր, որոնք ընդերկար իրենց բացարձակ առանձնաշնորհումն եղած են. Եւ եթէ նոյն իսկ այդ մղումը լինէր, նա երբեք չէ կարող հասնիլ առնական գործօնութեան բարձրութեան, նոյն իսկ իրենց խոստովանութեամբ, ըստ որում այրը լաւագոյն եւս կազմակերպեալ է մրցման համար։

«Ցանուն պատմութեան կը բողոքեմ այն առարկութեան դէմ թէ կնոջ դերը նուազ կարեւոր և իւր դիրք աւելի աննպաստ լինի քան թէ առն. Լակեդեմոնացիք կնոջ մեծ ազատութիւն տուած էին. հարկաւ վերջին աստիճան երջանիկ ըլլալու էին նոցա ընտանիք. Նոյն իսկ ի Հռովմ երբ խիստ էր կենցաղավարութիւնը, կանայք ճնշուած չէին. Ամբողջ Հռովմէական պետութեան ժամանակ, 400 տարիներ երբ սաստիկ կ'առաջդիմէր կրթութիւնը, կիները մեծ ազատութիւն մը կը վայելէին. Իբրեւ ապացոյց բաւական է յիշել որ, այն ժամանակ կինը կատարելապէս և բացարձակապէս կը տրամադրէր իւր ինչքն. Այս փայլուն կացութեան և այն ազատութեան հակառակ զոր նոքա կը պահանջեն հանապազ, կիները բան մը բրած չեն. Սակայն գերիներն, ազատագրեալներն, որոնք բոլորովին ստորնացեալ մարդիկ էին ընդերկար, գիտութեան այնպիսի բարձունքն հասած են որոնք զմեզ այսօր իսկ կը սքանչացնեն։

«Միջին դարուն՝ կինն ուսեալ է, այրը չէ. կինը թէեւ ունեցած է գործեր և կարեւոր գործեր ալ, բայց երբեք չէ հասած առն մտաւորական բարձրութեան. Կինն իշխելու, նշանաւոր հանդիսանալու փափաքն ունի առն պէս. Ինչո՞ւ ուրեմն թոյլ տուած է որ ստրկացնեն զինք, մինչդեռ թուոյ առաւելութիւն ունէր և ունի դեռ. Այնու զի՝ նա չկրնար, ոչ ալ գիտէ մրցիլ»։

Գ.

Արանց գլխաւոր զէնքն ուղեղն է. Պիշոֆ ապացուցած է որ նոցա ուղեղի ծանրութիւնը բացարձակապէս գերազանց է կանանց ուղեղէն, և այս բան կարեւոր է յոյժ.

Բայց աւելի կարեւորը կայ. Ռուտինկէր ապացուցած է յստակօրէն այն տարբերութիւններն՝ որք կան առն և կնոջ ուղեղներու մանուածային ձեւերուն մէջ. Այս տարբերութիւն նորածին մանկան մը վրայ յայտնի է արդէն. Ծնունդէն մինչեւ եօթն կամ ութ ամիս փոքրիկ աղջկան ուղեղային մանուածք այնքան պարզ են որ բոլորովին հարթ կ'երեւին. Ո՞ւր են այն միջին մեծ ակօսներ որոնք մեկին կը տեսնուին արանց ուղեղին մէջ.

Բայց այս տարբերութիւն աւելի ուշագրաւ կը լինի երբ դիտենք ծոծորակի բլթակը (ուղեղին ետեւի կողմը). կնոջ քով՝ այս մաս փոքրիկ է յոյժ. վասն որոյ Հուշքէ հոգեբանական մեծ կարեւորութիւն մը կ'ընծայէ այս բլթակին. Ասոնք անդամազննական ճշմարտութիւններ են. դատեցէք ինչպէս որ կ'ուզէք. Եթէ այրը աւելի տրամադիր է հնարելու, նոր գաղափարներ ծնանելու, եթէ նա իւր գործոց և դիտմանց մէջ աւելի հետապինդ է, կինն ալ, ի փոխարէն, ոչ նուազ պատուական յատկութեամբք օժտեալ է յայտ յանդիման. Ուրեմն կիները անարգելու համար չէ, այլ մարդկութեան շահը պահպանելու համար է որ կ'ըսուի թէ բժշկութիւնն արանց ձեռքը մնայ.

Ի՞նչ վնաս կայ, կ'ըսեն թերեւս ոմանք, որ հազարաւոր այր բժշկաց քով երկու երեք հազար ալ կին բժիշկներ գտնուին. Պ. Ուոլտէյէր կը պատասխանէ որ կանանց խուժելը դպրոցները պիտի ծանրաբեռնէ. Մեծ բաներ ընելու կարող արք թերեւս չպիտի գան հոն և այս բան մեծ կորուստ մը պիտի ըլլայ գիտութեան համար և մենք թերեւս քանակաւ ամաց աշխատութեամբ պտտի հատուցանենք այս կորուստը. Պէտք չէ մոռնալ որ բժշկութիւնը աշխատաւորաց պէտք ունի. Թէեւ մանաւանդ այս վերջին տարիներ մեծամեծ յառաջդիմութիւնք կատարուեցան, սակայն դեռ գիտութեան սեմոց վրայ ենք. Կիները բան մը չպիտի կրնան ընել այս մասին. Բաւլ Վոկդ որ շատ ուսանողուհիք տեսնելու առիթն ունեցած է, շատ աննպաստ կերպով կը խօսի անոնց վրայ. Նոքա

ուշադիր են, կ'ըսէ, անվրէպ կը հետեւին ուսուցչին դասուց, լաւ յիշողութիւն ունին, սակայն ասկից աւելի բան մը չունին. Քննութեան ժամանակ կատարեալ են երբ գիտուի անոնց յիշողութեան, սակայն երբ դատախօսութեան ժամանակ առանդուած խնդիր մը առաջարկուի, բայց ուրիշ ձեւով մը, այլ եւ նոյն հարցաքննեալը չեն, գլուխնին բոլորովին կը կորսնցնեն.

«Իսկ ես, կ'ըսէ ուսուցիչ Ուոլտէյէր, չեմ հասկնար այս շարժում դէպ այս կարգի ազատութիւն. Բոլոր քաղաքակրթեալ դասուց մէջ, կանայք մեծապէս կը յարգուին ու կը պատուըւին առն կողմանէ. և մենք միշտ պատրաստ ենք տեղի տալ նոցա երբ խնդիրը տունն, ընտանիքը կառավարելու վրայ է, բաւական է որ անուշութեամբ գործադրեն այս կառավարութիւնը. Պէտք է բարելաւել կանանց վիճակը, ճշմարիտ է այս. Բայց երբ կինն իրաց բնութենէն պիտի պահանջէ այս բարելաւութիւնները, դիւրաւ պիտի ըլլան անոնք. սակայն երբ առն ճանապարհին հետեւիլ յաւակնի, շատ անձուկ կը լինի այս ճանապարհ երկու հոգիի համար. Կագ ու կռիւ անվրէպ են այն ժամանակ.»

Դ.

Կինն ստեղծուած է կատարելագործելու համար զայրն. Այս բան՝ աշխատութեան բաժանման օրէնքն է որ կ'երեւի ամենուրեք ո՛ւր համախմբումներ կան.

Մրջիւնները, մեղուներն, երամակները մեզ օրինակ են.

Մարմինը չէ՞ որ երկու մասի բաժնուած է, մին՝ աջ, գործօն, զօրաւոր, միւսը՝ ձախ, տկար և առաջնոյն օգնելու սահմանուած. Աջ ձեռքը կրնայ բռնել, մեծ աշխատութիւններ կատարել. ձախ ձեռքը նեցուկ լինելէ զատ բան մը չընէր, այլ նեցուկ զօրաւոր աջին գործողութեանց.

Ամենուրեք աշխատութեան բաժանման այս օրէնք կայ անպատճառ. Մարդկութեան առաջդիմութիւնն անոր մէջ է.

Առաւելութիւնը մի միայն աշխատութեան բաժանման մէջ ալ չէ. Այլուր եւս է. Բոլոր այն բարձրագոյն զարգացում որ մղած է զմարդկութիւն և կը մղէ դեռ դէպ յառաջ, անակնունելի նպատակ մ'ունի որ է կատարեալ երջանկութիւն. Սա դիւրին է ստորին կենդանեաց աշխարհին մէջ, սակայն երբ որ գործարանաւորութիւնը կը բարգաւաճի և կը կատարելագործի, նոր օրէնք մը ի յայտ կուգայ, օրէնք եւս բան զեւս հարկադրիչ, օրէնք խտրութեան սեռի.

Բնութեան այս մեծ սկզբունք կը գտնուի ամենուրեք, որպէս կենդանային աշխարհի նոյնպէս բուսականին մէջ. Ամենաստորին ձեւերն միայն սեռի այդ տարբերութիւնը չեն ներկայացներ.

Պէտք չէ մոռնալ սա կենդանաբանական իրողութիւնը թէ գործարանաւորութիւնն որքան կատարելագործի, սեռային խտրութիւնն այնքան յերեւան կ'ելնէ.

Կինը, որպէս այրը, պէտք է մնայ իւր աշխարհին մէջ, իւր զարգացման եղանակին մէջ և չելնէ բնաւ բնութեան կանոններէն և օրէնքներէն.

Երկու սեռերն ստեղծուած են զիրար կատարելագործելու համար ներդաշնակ կերպով մը. Առն գործն ընել ուզելով, կինը դուրս կ'ելնէ իւր դերէն. և անոնք որ կ'ուզեն պրծիլ այն անփոփոխելի կանոններէն զորս բնութիւնը դրած է, դժբաղդօրէն կը փճանան.

Բնութիւն այրն ու կինն ստեղծելով և իւրաքանչիւրին սեպհական յատկութիւններ տալով, երաշխաւորած է մարդկութեան զարգացումը.

Զգոյշ կենանք ուրեմն քաջալերելէ այն ձգտումը զոր կիներն ունին դէպ ի բժշկական ուսմունս.

Ասով չէ որ անոնց վիճակ պիտի բարելաւի.

Բժշկական ասպարէզը բացուելուն պէս, մտաւորական ուրիշ ասպարէզներ եւս պէտք է բնականաբար բացուին կարգաւ անոնց առջեւ. Այսպիսի բան մը կատաղի մրցում մը յառաջ պիտի բերէ, յորում ամբողջ մարդկութիւնը պիտի կորսուի.»

Աստ կ'աւարտի Պ. Ուոլտէյէրի ատենաբանութիւնը. Ի մօտոյ տեղեկացած լինելով կարգ մը ուսանողուհեաց վիճակին երբ էի ի Բարիզ, խիստ բանաւոր և ճշգրիտ կը թուին ինձ մեծանուն գիտականին խօսքերը.

Բնաւ կողմնակցութիւն չկայ, ինչպէս կը տեսնուի այն գովեստներէ զոր նա ուրեք ուրեք կուտայ գեղեցիկ սեռին յատուկ առաւելութեանց առթիւ. Երա՛նի թէ գերմանացի ուսուցչին նման ուրիշ կարող անձինք ալ իրենց բոլոր ազդեցութիւնն ի գործ դնէին թումբ մը դնելու համար այն հեղեղին՝ որ կը մղէ կարգ մը ջղագրգռեալ և առնացեալ օրիորդներն ու կիները խառնուելու իրենց բոլորովին անյարմար գործերու.

ՏՈՔԹ. Ռ. ՌՈԲԷՆՍՈՆ

(*) Տես. չորրորդ թերթ Ն. 2. [illegible]

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Մաքուր թղթի վրայ գեղեցիկ տպագրութեամբ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

Վէպ Պոլսոյ հայ բարքերէ քաղուած

Գրեց

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ 12 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղի Բիւզանդեան գրատուն, Ղալաթիա, Սեղբոս խան, որ բաց ամեն երեքշաբթի եւ ուրբաթ, իսկ միւս օրերը օրերը առաւօտեան մինչեւ ժամ 5։ — Կը գտնուի նաեւ հայ գրավաճառաց քով։ 2195

ՃԱՇԱՐԱՆ ԳՈՒՐՕՆ

Բերայի Շիշակ ճամբուն վրայ գտնուող հանրածանօթ ԳՈՒՐՕՆ սրճարանի ճաշարանը բոլորովին նորոգուած՝ բաց է հասարակութեան առջեւ և կը մատակարարէ ամեն ճաշակի յարմար ընտիր և ախորժահամ կերակուրներ։ Ցաճախորդք պիտի գտնեն անդ մեծ մաքրութիւն և կանոնաւոր սպասարկութիւն մը։ Գոհացուցիչ գներ։

2—3 2229

ՏՕՔԹԼՕՐ ՏԱՏՈՒՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ կոկորդի, ականջի, քիթի, բերանի և վիզի ամեն տեսակ հիւանդութեանց, Վ. ԿԱՅՍԵԱԼ Փարիզի, Լոնտրայի և Վիեննայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ, ՓՈՐՁԱՌՈՒ Եւրոպիոյ երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ, Մայրաքաղաքս վերադարձած լինելով, իւր բնակութիւնն հաստատած է ի Մեծ փողոց Բերայի, թիւ 447 տունը, կից Ռուսիոյ Դեսպանատան, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ կէսօր և կիրակիներէ զատ ամեն օր ժամ 2 է մինչեւ 5 (ըստ Ե.) Պոլսոյ կողմը, Պաչէ-Գաբու, Համամ-ճատտէ, Թիւրպէին դիմաց, թիւ 8, ուր չորեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ։ 7179

ՏՕՔԹԼՕՐ Տ. ՊԱՊԱԶԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ և ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ ԿԱՆԱՆՑ և ՏՂԱՅՈՑ և ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ վերաբերեալ հիւանդութեանց որ ի Բարիզ մասնաւոր հիւանդանոցաց մէջ փորձառութեամբ կատարելագործելով իւր արհեստը. մայրաքաղաքս վերադարձած է և ամեն օր մինչեւ կէս օր ի Գատը-գիւղ Մօտա Ճատէսի Անթիփոսի դեղարանին դիմաց 87 թիւ տունը և կէս օրէն մինչեւ 10 ը կը գտնուի կամուրջի գլուխ Բիւչիւքեան եղբարց դեղարանը, վերի յարկ. իւր սենեակը կիրակէ օրեր ի Գատը գիւղ ապաքատ ձրի կը դարմանուին։

2037 12—30

ՄՍԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԻՒԹ

LIEBIG

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Ի ՖՐԷՅ-ԲԷՆՏՈՍ

Որ 1867էն ի վեր արժանացած է Միջազգային ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձրագոյն վարձատրութեանց։ Մեծ դիւրութիւն և խնայողութիւն վայրկենական պատրաստութիւն արգանակի, և [illegible]

[illegible]

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ [illegible]

[illegible] 12 [illegible]

[illegible]

Օրթաքէօյտէ գէնճիրլի քույու ճատտէսինտէ թիւ թինճի Արշակըն եաինտէ միւքէմմէլ պիր պիլարտօ հէր պիր թաքըմըրը իլէ մէմճիւտ էհվէն ֆիյաթը իլէ սաթըլըր թալէպի օլան կէօրէպիլիր։ ՎԱՂԱՐՇԱԿ

1—12 ՏԱՑԵՈՎ

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ԱԼԷՄԻՆԱՏԻՆ ԽՏԱՐԷԽՈՒՄՈՒՄԻԷՍԻ

Գօնիա վիլայէթի ճէլիլէսի սախիլինտէ Թէբէ սանճաղընտա քէօյին Բարընլու գարիյէսի բալամուտլըղընտան իւչ եւլէ տէօրթ սէնէսինէ մահսուսլէն վուզու պուլունաք խիրաճաթտան եւլատէ եւրմի օրման հազգը ալմաք վէ թէգարրիւր խռէճէք պէտէլի թարխխի իհալէտէն իթիպարէն տէօրթ մահտա վէ տէօրթ թագսիթըէ իւրայի օսմանի եւլ զամս հիսսաը իլէ լիվայի մէզքիւր մալ սանտըղընա թէսլիմ գըլընմաք վէ սէնէի հալյէ թըշրինի սանիսի ղայէսինտէ իհալէսի իճրա օլունմաք վէ եւրմի տէօրթ սամթ զարֆընտա եւլ պէշ զամմ գապուլ օլունաբ անտէն սօնրա զամմ գապուլ օլունմամաք իւզրէ մէզքիւր բալամուտլըղըն սէնէի մէրգումէ բուսսամը մահալինճէ վէ պուրաճա մէվգիի միւզայէտէյէ գօնուլմուշ վէ թարխխի մէզքիւրտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն տէբօզիթօլարը իլէ պէրապէր Տէրսաատէթտէ Մալիյէ խազինէի ճէլիլէսի տայիրէսինտէ Օրման վէ Մէատին իտարէի ումումիյէսինէ վէ մահալլինտէ Օրման միւֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

31 Թըշրինի էվվել 304 1942

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէ իչիւն էհվմի ալընաճագ օլան գըշ սէպզէսինին գարարը գաթիսի թըշրինի սանիի բումինին ալթընճը բազար կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն իթալէ թալիպ օլանլարըն էհվմի մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ տօգուզա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ 2111

1 Թըշրինի սանի 304 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Ինշաաթը ասքէրիյէ իչիւն պիր տէֆալըգ միւպայեա օլունմաք իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան պին ատէտ սըրա գալասընըն թըշրինի սանինին ալթընճը բազար կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ եւլզամ պէշ թէնզիլի իճրա վէ գապուլ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն ինշաաթը ասկէրիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

2 Թըշրինի սանի 1888 2218

Նօ. 2 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

[illegible]

1 Թըշրինի սանի 1888 2217

Նօ. 1 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ 531

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 1,932,350

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցուցուցած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կրնան դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԴԻՍ

ԱՀԱԳԻՆ ՋԵՂՉՈՎ

—

Պ. ՄԷՅՖՈՐ

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ (Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ)

3, Եօրկանճըլար փողոց, Ղալաթիա

Վաճառումն սկսած է նոյեմբեր 3/15ին

Ծան. Բոլոր գիները նշանակուած են գրուչով.

Գոտկներ, Գուլպայ, Բաճկոնակ, Հովանոց, Գաւազան, Բարիզեան շալիկ, Ամէն տեսակ փողպատ, Կրընօլի ձեռնոց, Մատամբոլ, Ֆլանէլ, Ծածկոցք, Մէրինօս, Թաշկինակ, Ճամբորդութեան առարկայք, Սրնտուկք, Կաշիայ առարկայներ, Գահարեցէնք և Արծաթեայ ժամացոյցք եւն եւն։

10 % զեղչ այն ամէն ապրանաց վրայ որոց գները չեն նշանակուած ցրուեալ Ծանուցագրերուն վրայ։

2135 Ժ. ՏԸԼՈՐՄ
24—26 Յաջորդ Պ. ՄԷՅՖՈՐԻ

ՏՆՁԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ ունեցողներն, որոց կեանքն անձուկ տանջանք մ'է, մշտատեւ չարչարանք մը, ինքզինքնին հանդարտեցնելու պատրուակաւ ինքզինքնին կը թունաւորեն թմրեցուցիչ կազմութիւն ունեցող թուղթերով, փոշիներով, Սիկարէթներով, որոց յաճախակի գործածութիւնը վայրկեան մը կը հանդարտեցնէ զիրենք, այլ ապահովապէս կ'սպաննէ։

ՏՆՁԱՐԳԵԼՆԵՐ

Տնչարգելութեան միակ բուժիչ դեղն է ԱՍՏԵՂ ՀԵՂՈՒԿՆ (LA LIQUEUR DE L'ETOILE)

Պ. Ժ. ԼԱՍԴԻ, դեղագործ-քիմիագէտ ի ՊՈՐՏՕ

Գրեցէք նմա պատասխանի համար թղթադրոշմով, և ձրիապէս պիտի ստանաք ամէն տեղեկութիւններն իւր դեղին և իւր ազդուութեան բազմաթիւ ապացոյցներուն վրայ։

ՄԱՐԻՕ ԼԸՇՕ, դեղագործ-քիմիագէտ, 164, Սէնդ-Գաթէրին փողոց, ՊՈՐՏՕ։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին են' ի Պոլիս, Փիւչիւքեան եղբարք, Էմին էօնիւ, 77. Վ. Փասաբեան, Պահչէ-Գաբու, 13. Պ. Փ. Վոնտիձիանոս և ընկ., 14, Սուլթան-Համամ —. Փերա, Քանզուր եղբարք, Մեծ փողոց, 247. Ն. Թէոտորիտէս, 244. Պ. Իօժէն Տէլլասուտա, 328։

1698

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

Իփօ-ֆիւթ-ով շիլ և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կարին չափ ախորժանամ է

Մորիւ ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն,

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղագործատանց և դեղագործաց քով։ Գործակալաց են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս։ 1691

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐ

(ԼԱՍԹԻՔ ԴԱԼՕՇ)

NORTH BRITISH RUBBER Cº EDINBURGH — NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

Անգլիոյ Ետինպուրկ քաղաքի հռչակաւոր Նորթհ Բրիթիշ Րապըր և ընկերութեան գործարանին մէջ պատրաստուած։

Յայտնի է թէ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ ամենազեղչ տեսակէն քաուչուէ մուճակներ կը վաճառուին, զորս ամէն ոք ստիպուած է գնել՝ ձմեռուան եղանակին վրայ հասնելուն պատճառաւ։ Այդ քաուչուէ մուճակներն եթէ գնով խիստ աժան լինին, խիստ յոռի տեսակէն լինելով մէկ քանի օրէն անգործածելի կը դառնան։

Անգլիոյ Նորթհ Բրիթիշ Րապըր և ընկերութեան գործարանն աշխարհիս ամենէն ընտրագոյնն է քաուչուէ մուճակներու պատրաստութեան համար։ Իւր արտադրութիւնը խիստ դիմացկուն են և փայլուն և բարեձև։ Յաւակն է այս գործարանի լաստիքներէն մէկ զոյգ միայն գնել փոխանակ միւս գործարաններու արտադրութիւններէն երկու զոյգ գնելու։ Այն ընդունելութիւնը զոր նոյն գործարանի քաուչուէ լաստիքները գտած են մայրաքաղաքիս մէջ, բաւական ապացոյց մ'է նոցա գերազանցութեան։ Այս լաստիքներու խարդախումներն երևան ելած լինելով հարկ է ուշադրութիւն ընել որ իւրաքանչիւր լաստիքի գարշի կողմը գտնուի առիւծի պատկեր մը և ներսի կողմն ալ կշիռ մը։ Եւ յիշեալ նշաններուն տակը «Նորթհ Բրիթիշ» բառը գրուած լինի։

Այս լաստիքներ կը գտնուին ի Ղալաթիա Գարաքէօյ թիւ 5 Տիամանդի Եօրկիատէսի, ի Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 47 և 49 Սեպուհ Տէմիրճեանի վաճառատանց մէջ և բոլոր քաուչուէ լաստիք ծախողներու քով։ 2190

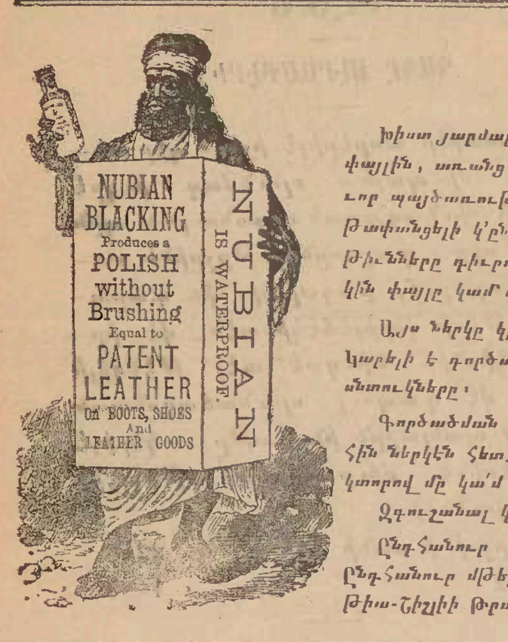

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեայ անօթները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկայն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկէն քսել, կամ սպունգի կտորով մը կամ վրձինով։ Թրջուած մակերևոյթն ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2168

ՀԱԶԻ, ՇՆՁԱՐԳԵԼՈՒԹՆԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹ ԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԸՆՁԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՁԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բոուել կ'ստանայ անընդհատ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷԳԼԻ Թնթանօթակրցն վրայ, ի Ռուիք, Սկովտիա.

«Սիրելի պարոն. Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկհանգիստ անցունել, Վ. սեմ. կոմս Փարթնէս յանձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալսամէնանիտի հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց.

(Ստր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նէգլի Թնդանօթակրէն.

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՊՈՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բոլէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պոլկարիոյ ներկայացուցչին քով

2167 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւն ապրանակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենազգի թղթատարական փաքչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 Ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղիով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԷ ԵՒ ՎԻԳՏՕՐ ՈՐԴԻ

1132 Ընդհանուր Գործակատար ի Կ. Պոլիս այս երկու Ընկերութեանց

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

SOUTH BRITISH AND NATIONAL ՍԱՈՒԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՆԷՇԸՆԸԼ

Ստորագրեալ դրամագլուխ	4,000,000 Անգլ. ոսկի
Պահեստի »	500,000 » »
1873էն ի վեր վճրլ. կորուստք	2,500,000 » »

GLASGOW & LONDON ԿԼԱՍԿՕՎ ԷՆՏ ԼԸՆՏԸՆ

Դրամագլուխ 300,000 Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀՈՅՄ ԼՆ ՆԷԼՊԱՐՔ եւ ԸՆԿ.

(1880) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սայտէ խան, թիւ 13, 14, 15

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՆՍԻՏԻՒՏ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՓՈԽԱԴԱՐՁՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Իօժէն Բարաբօբ

» Ընդհ. գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Նազրճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամլամայեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնեա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Առձեռն կը հաւարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախնական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և միճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պեշտայի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (վաւերացեալ Աւստրիոյ-Հունգարական կառավարութեանց ներքին գործոց նախարարութենէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։

654

Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Կ'ընդունին ամէն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին շահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով. հասցէ O. Séropian & Cie Marseille. Հեռագրոց համար, Séropian Marseille.

1834

Il y a trois sortes d'Eau de Suez, distinguées chacune par un fil de soie **Jaune, Verte** *ou* **Rouge:**

Le *FIL JAUNE* supprime instantanément les rages de dents.
Le *FIL VERT* est indispensable aux personnes qui souffrent périodiquement des maux de dents, de la sensibilité des gencives, etc.
Le *FIL ROUGE* est à l'usage des personnes qui n'ont jamais souffert des dents.

MODE D'EMPLOI:

FIL JAUNE: une cuillerée à café dans un demi-verre d'eau tiède; garder le mélange dans la bouche pendant 5 minutes. Ne jamais se servir du **Fil Jaune** qu'au moment même de la rage de dents.

FIL VERT et *FIL ROUGE:* 8 à 10 gouttes, ou même plus, dans un demi-verre d'eau tiède: garder le mélange dans la bouche pendant cinq minutes (ces deux sortes sont également parfumées).

L'**Opiat** et la **Poudre de Suez** aident la brosse à enlever le tartre en conservant les dents blanches sans danger.

Brochures explicatives envoyées franco sur demande.

DÉPOTS: MM. CANZUCHS FRÈRES, *Pharm*[ens]-*Drog*[tes], Grande-Rue-de-Péra;
MM. P. & H. KUTCHUKIAN FRÈRES, *Droguistes*, à Constantinople.
REPRÉSENTANTS: MM. CH. & OH. AZNAVOUR, à Constantinople;
MM. ANT. S. GENERALIS & Cie, à Smyrne.
ADRESSE de M. SUEZ, 9, Rue de Prony (Parc Monceau), PARIS

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1888 Հոկտ. 21 Ուրբաթ օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօր.

Բոյ ի Նէրոնէ օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւոց երթեւեկութիւն

Ժ. Ր.

- » 2 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար (Ր. Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
- » 3 15 Եէնիմ. Մեզպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Ամէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք (Առնաւ շոգ հետ պիտի հաղորդակցի) 32
- 4 45 Եէնիմ. Մեզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Ամէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 34
- 6 — Եէնիմ. Մեզպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Ամէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 33
- 7 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Առնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Խուսկ. 25
- 8 15 Ա. և Ր. Գավագ Եէնիմ Մեզ Պէօյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուրշ. Օրթ. Պէշիք. 19
- 10 — Մեզարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Առնավ. Օրթաք. Պէշ. 21

Առնաւուտքէօյէն կամուրջ եկող շոգենաւք

- » 1 45 Եէնիք. Ամէն. Պօյճ. Ր. Հիսար Պէպէք Առնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 20
- « 1 45 Պէպէք Առնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 25
- » 2 50 Ր. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գապաթաշ 33
- « 3 35 Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 23
- » 4 20 Պէպէք Առնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. 21
- 10 50 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 1
- 11 20 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 25

Ասիական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւք

- » 1 45 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 34
- » 2 — Պէյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.) 23
- » 2 40 Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 21
- 2 45 Ր. Ա. Գավագ Մեզարպ. Պէօյք. Թարպ. Պէյգ. Բաշպ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. (Ուրբաթ օրերը Ժ. 3 15 Խուսկիւտար) 19
- » 3 15 Գանտ. Առնվ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. Խուսկ. 1
- 4 45 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Խուսկ. (Բացի ուրբաթէ) 18
- 4 45 Պէյգ. Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. 20
- 7 — Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Առնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Խուսկ. 1
- 9 — Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Խուսկ. 23
- 10 20 Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ 33
- 11 — Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ) 20

» Այս նշանը կրող շոգենաւք նոյեմ. 10էն սկսեալ

(Բոյ ի Նէրոնէ օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

- 3 — Պէշիք. Օրթ. Առնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյք. Մեզպ. Եէնիմահալլէ 34
- 3 15 Գապաթ. Խուսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Առնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մեզ. Եէնիմահալլէ 25
- 4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Պօյճ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյք. Եէնիմ. 33
- 5 — Խուսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Առնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Միրկ. 1
- 6 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Առնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար Միրկ. Ամէն. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մեզր. Եէնիմ. և Գավագներ 19
- 7 — Պէշիք. Խուսկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Առնվ. Գնտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. 23
- 8 30 Պէշիք. Օրթ. Առնավ. Պէպ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մեզար. Պէօյ. 21
- 10 30 Ր. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ամէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւքտէրէ. Մեզար. Եէնիմ. 18
- 11 10 Եէնիք. Թարպ. Պէօյ. Մեզպ. Եէնիմ. 19
- 11 35 Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ամէն. Եէնիք. 20

Կամուրջէն Առնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

- » 3 10 Ուղղակի Առնաւուտգիւղ 23
- » 3 50 Ուղղակի Պէպէք 21
- 9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Առնավ. Պէպ. Ր. Հիսար (Վասփոր եկող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 1
- 10 35 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնվտ. Պէպէք 25
- 11 20 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնավ. Պէպէք Ր. Հիսար. Պօյաճըք. 33
- 11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Առնվ. Պէպէք 1
- 12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Առնվտ. 25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

- 3 15 Խուսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պահճէ Պէյգ. 30
- 4 10 Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ) 18
- 9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
- 10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Մեզարպ. Գավագներ 32
- 10 40 Խուսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 20
- 10 50 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Խուսկ. Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 34
- 11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգօզ 3